

La tchîvra ou curiâ

Autor(en): **[s.n.]**

Objekttyp: **Article**

Zeitschrift: **L'ami du patois : trimestriel romand**

Band (Jahr): **23 (1995)**

Heft 89

PDF erstellt am: **04.05.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-243437>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

La tchîvra ou curiâ

Ou Liti, to pri dou Bourgo, Dèchu Ethavanin.	Galufrâvè prou dè tchivré Parto i j'alintoa.
Li avi on dè hou monchtro K'inradjivè lè dzin.	Mimamin di bithé tchire. Dè né, in plyin midzoa.

A n'on curiâ (notaire) dou viyo comto Djan dè Grevîre, l'avan balyi le chorènom dè Teralè, pèchk'i betâvè totè ché patarafè, ti ché partsemin din na trintanna dè piti terin d'ouna grôcha kemôde. Din cha méjon tsamprithra d'Ethavanin, Teralè vouèrdâvè na tchivra : l'i falyi chon bon lathi po rèmontâ la chindâ d'ouna filyèta dè thin a chi j'an.

Din chi tin, delé dè l'ivuè, par d'amon d'Ethavanin, rôdâvè on crouy'èchpri, on pou monchtro ke l'avi prê le couâ pèlà, la titha carâye, lè jiè rodzo, le moua fêrà dè dou cro pouintu è rèbrekâ d'on grô là.

La tchivra ou curiâ irè na dzouna, galéja bedièta, lindzèta kemin na mothèlèta, ou pèlâdzo dè tsamo. L'avi di j'yè dà, na barbèta parère a ha d'on chudâ dou comto, di couârnè cholidè è bin plyantâyè, di tsambè fènè, fête po grapilyi chu lè rotsè.

Avui chin, la bèka irè onco na tota châdze, ché léchivè ariâ chin budji, chin betâ le pi din le brotsè. Teralè irè contin è fiè dè cha béthèta ; l'i avi balyi a nom : Tsamèta.

Po la bouna chéjon, l'avê incotchi, tot-èchprè por li, on pechin bi câro dè prâ, hliou avui dè la matère. L'è inke ke la léchivè outre le dzoa, dêri cha méjenèta d'Ethavanin. La tchivra l'avi bin l'è dè li ché plière è medjivè che n'ërba a plyin moa, chin la rèyi. La

pitita filyèta, Jebé, vignê chovin agnètâ la Tsamèta è li balyi a lètchi la chô è la courtse. Le curiâ alâvè achebin, du tin j'in tin, la trovâ è chè moujâvè intrè-li : T'inke ouna tchîvra ke d'è bin, ke chè plyé vèr no ! ».

Portan, on dzoa, tot-in chè frotin lè hlian i j'èthalè, i pô dè la chè, la bedièta gugâvè dè la pâ di frithè :

— Kemin to dî îthre alêgro pê lé-hô ! Tyin pliéji dè core, dè choutâ, libra, pêrmi hou rotsètè ! L'è bon po lè vatsè, lè modzon, lè muton dè dzoure dinche din on hliou. Po na tchîvra, i fô lè calioutsè, lè bounè mouâchè è le boun'ê, to pri dè la yê !...

Du chi momin, l'êrba dou hliou terivè rin mé ; la tsèvrèta rujâvè, chon lathi câlâvè, i bèjalâvè tan, ke chin faji pidyi.

— Chèna, n'i-vo pâ oyu ? ke fâ la filyèta ou curiâ k'arouvâvè djuchtamin. La Tsamèta débredè pâ dè fére bê, bê, bê ! du le gran matin ?

— Tiè pou-the avê, ha croyèta, tiè pou-the avê ? Alin vère.

Te lè ché ti dou a crèpeton dèvan la tchîvra :

— Tiè li a-the, pitita galéja, tiè a-the ?

Adon, la bèka dè rèbrekâ din le bon patê dè cha cotse :

— Li a ke m'innouyo cholèta pê chiâtre, i vu alâ pèr lé d'amon.

— O ! è mè, adon, ke fâ la pitita Jebé.

— Kemin ! te vou no tyithâ ? rèprin Teralè.

— Vouê, moncheu le curiâ.

— N'â-the pâ prou êrba din chi hliou ?

— Ma, bin chur, moncheu le curiâ.

— Le hliou l'è pout'îthre pâ prou gran ; i pu l'èthindre dè la pâ dè l'adze d'amon. Dinche, te porî agothâ lè foliè di bochon dè càdra, dè chôdze, dè grâta-cu...

— L'è pâ la pêna, moncheu le curiâ.

— Adon, tiè tè fô-the, tiè vou-tho ?

— I vu m'indalâ dè la pâ dou Bourgo, moncheu le curiâ.

— E le monchtro ? ke di la filyèta tot-èpouiria.

— Bin vouê, malirâja ! Te châ pâ ke li a chi mètyin monchtro ke coua din lè j'intôsênâdzô ! Tiè fari-ho kan ch'amênèrè ?

— Li balièri di fiè cou dè couârnè, moncheu le curiâ.

— Elâ ! Le pou diâblîo chè fo pâ mô dè tè couârnè ! I l'a medji di tchîvrè ôtramin grôchè, yôtè è mètyintè tiè tè... Chè dèfindan tota la né, è pu, a la pouinte dou dzoa, iran galufrâyè pè chti boriô... Tiè moujè-ho dè chin ?

— Rin, rin, moncheu le curiâ, lèchidè-mè alâ din la montagne.

— Jorche-Mariâ ! T'inke n'in oncor'ena ke le pou monchtro va dèvorâ ! Chin n'arouvèrè pâ. M'in vé dza t'imparâ contre chi mâlâ. I vu, to tsô, tè cotâ din l'èthrâblîo, por a dè bon.

Le curiâ impugnè cha tchîvra, la pouârtè din ouna bouèta bouârna, cotè bin adrê dou chèpon, on dèchu, on dèjo.

A pèna dedin, la Tsamèta vè ouna dyintsèta ouvèrta, chè drè-thè, è choûtè fro ; te la ché lêvi a gran chô.

Le curiâ è cha filyèta vignan to djuchto dè lou j'achètâ a l'othò !

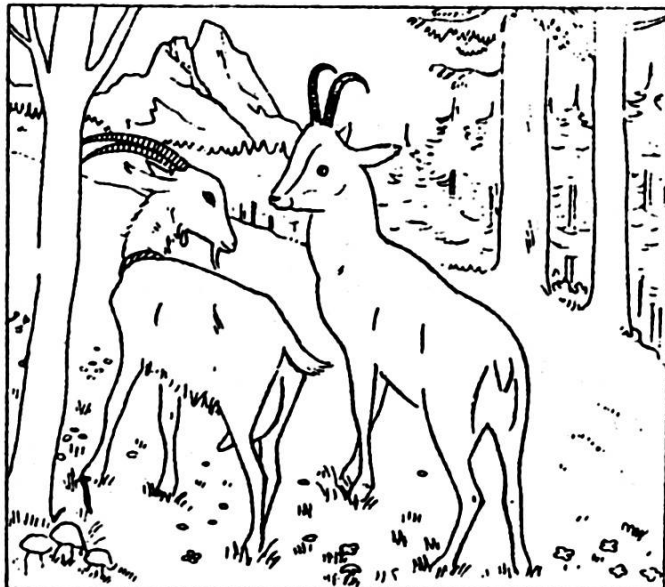
La tchîvra li è lé-hô, din la montagne. You ! Le mondo li fâ fitha. Lè chapalè l'an djémè rin yu d'ache galé. Lou grôchè fiâlè chè hlyenon to bâ po l'agnètâ avui lou viyo dé. Lè hliâ chènnon totè lou colà è ti lou chounabon chu chon tsemin. Lè j'ojalè chublion din lè dzorètè ; lè penèvâ, lè pevôlè è lè j'â la chouèvon in bordenin, dzoyâ !

Moujâdè-vê, la Tsamèta li è bènirâja ! Rin po li gravâ dè choutâ è dzêrutâ a cha dyija. E pu, hou j'êrbè, chon-the bounè ! Lè grantè fènachè, lè boton-d'ouâ, lè fènè hliotsètè bleuvè, lè bliantsètè è tot'on tsiron dè hliâ chèrvâdzè ou go dè rèbalye-min-mé !

La bedièta, a mityi rèvonda, chè vuîtè din l'êrba è roubatè din la dzâ, chu lè j'aliè dè dé è lè pevo... Te la ché rè hô ke grapiliè chu di rotsachon ; dri apri, dzubyin avô on tiêrdzo, te la ché ou fon d'on grâbo, dècouthè ouna bochenâ ; i rêmontè, rèdèchin ; on la travè pèrto, on derê ke li a tot-on tropi dè cabrè pèr'inke.

I travêchè di rialè ; l'ivouè ke choutè pèr dèchu lè pèrè chè fâ on pliéji dè la tsanhliâ tan ke pâ. Adon, i ch'in va, tota brèta, chè chèr-chi chu di lâpiè ou chèlà.

Ora, to hô chu na rotse, a la ruva d'on dèrupito, i guignè dri bâ, apèchè la méjenèta ou curiâ, avu chon hliou ! Chè betè a rèca-halâ dè to chon cà :

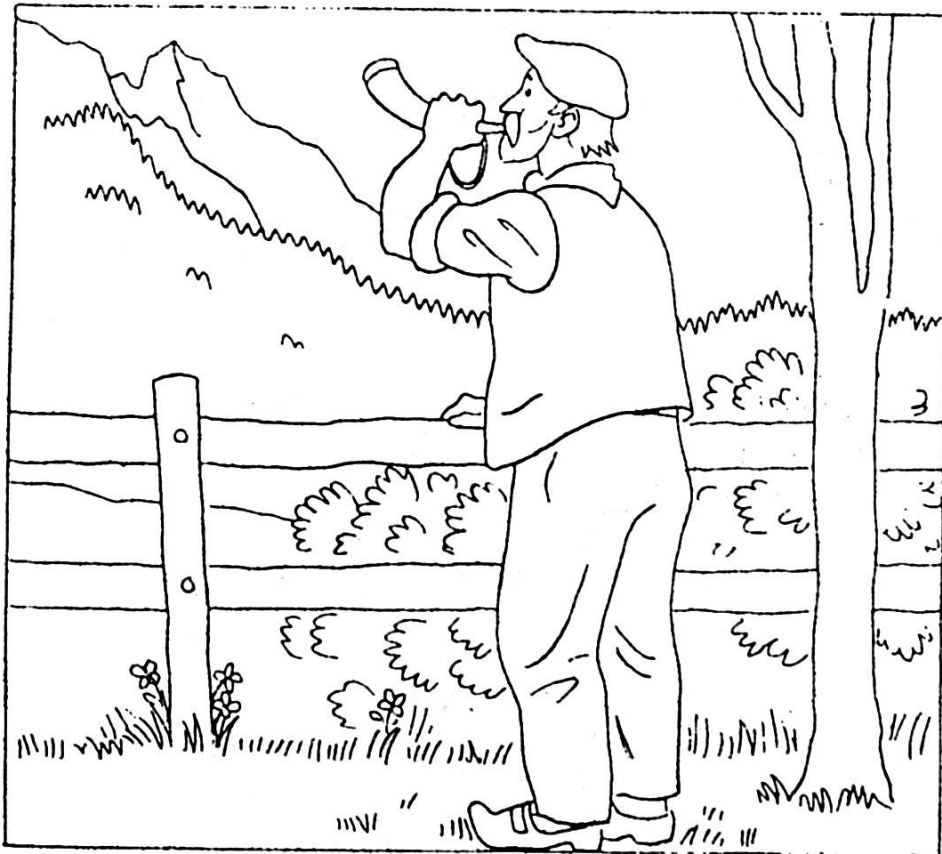
— Kemin to chin l'è piti, piti ! N'in rèvigno pâ ; i l'é pu tigni lé dedin, mè ?

In chè rèdrèthin, i vê, dèvan li, on gran è bi payijâdzo :

— Diu, ke le mondo l'è grô ! E mè, ke mè tràvo dri ou déchu to chin !

On cou la vèprâ, in corchin chév'è léva, i chè trovâye ou mitin de na tropa dè tsamo ke patherâvan pa le Liti. Galéja co to, novala por là, li an léchi lè mèliou plièthè, lè j'êrbè lè plye fênè. Nothrè moncheu, lè boke, chè chon mothrâ fêrmo grahià. On contè mima-min — chin dî pâ chè chavê ! — k'on dzouno tsamo, ou pèlâdzo a pou pri nê, li a j'ou la tsanthe dè plièrè a la bedièta. Lè dou dzounè chè chon pèrdu omintè oun'âra din lè vèrochi ! Che vo voli chavê chin ke chè chon contâ, alâdè le dèmandâ ou riô ke barjakè tot'êvi a touâ è a travê le pèru...

To d'on cou, le chi di frithè chè rafrètsè. Lè montagnè chè fan violètè, bleuvè, pu grijè. L'è le choa d'la né.

Joyeuses Pâques à tous nos amis !